

MHI @ Utdanningsforbundet

Slik holder du bedre
presentasjoner

Retorikk er å gjøre ting
med ord

Retorikken konsentrert:

Ikke tenk hva du skal si,

tenk: hva vil du gjøre?

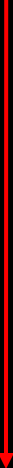

Hvordan bli bedre på presentasjon?

Du må **tenke riktig**,
du må **jobbe riktig**,
du må **fremføre riktig**

Hvordan bli bedre på presentasjon?

Du må tenke **riktig**,
du må jobbe **riktig**,
du må fremføre **riktig**

Trepunktsliste og gjentakelse (**anafor** og **epifor**).
Øker sannsynligheten for applaus, og for å bli
sitert i mediene (Atkinson, 1984).

Tenk riktig

Blinken

For å lykkes i å formidle ditt budskap, må du ha tenkt grundig gjennom hva du ønsker å oppnå med talen. Ikke tenk ”hva skal jeg si?” Tenk ”hva vil jeg oppnå?”

WARNING!

Jaia

are
ord....

Å si noen ord om
konfirmanten

Å si noen fine ord
om de ansatte på
julebordet

Å informere om
budsjetten

Å få de ansatte til å
føle at de gjør en
viktig jobb

Å få konfirmanten til å
skjønne at hun er et
unikt og spennende
menneske

Å få folk til å forstå
hvorfor vi må gjøre
kutt

Hvis du går fra å tenke «hva skal jeg si» til «hva vil jeg gjøre», tvinger du deg selv til å tenke på publikum, og det de trenger.

Som regel trenger publikum gode argumenter pakket inn i godt språk.

Jobb riktig

Finne,
disponere,
formulere

Finne

Dra på bærtur

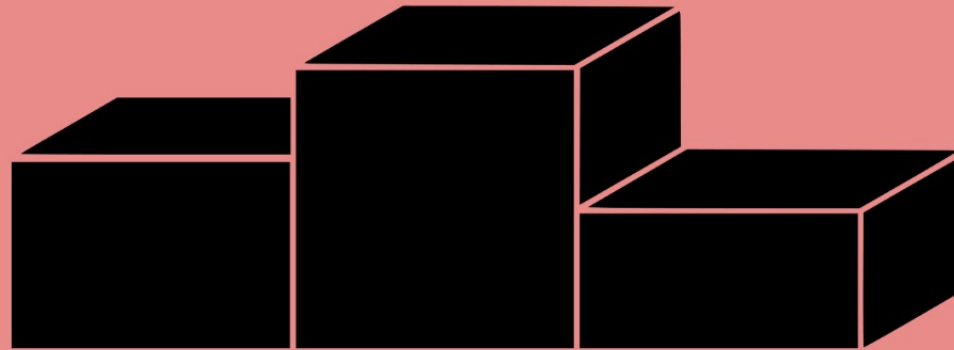
Når du begynner på talen din, skal du finne så mange argumenter for din sak som mulig

Disponér

Seierspallen

Det er mange gode argumenter med i konkurransen, men kun tre kan komme på pallen. Når du disponerer talen, start med det nest beste argumentet, gi så det minst gode, og til slutt det sterkeste.

Vaksinen

En vaksine fungerer ved at man tilfører kroppen en liten dose svake eller døde smittestoffer, slik at kroppen kan utvikle immunitet.

På samme måte bør du bringe inn det sterkeste argumentet mot din sak i din egen tale og tilbakevise det på dine egne premisser.
Slik ”vaksinerer” du deg mot motangrep.

Språket

Vær konkret,
fortell historier.

Velferdsstaten

Morgenstell

**Nasjonal
transportplan**

Veien til jobb

Miljøproblemene

Plasthvalen

Kjerneverdier i Tivoli

«Hvis du skal jobbe her må du
være ansvarlig, initiativrik,
selvstendig, opptatt av at
gjestene har det bra...»

vs.

«Her er du som ansatt
toppleder innen en radius
av 10 meter.»

«Norge har en rekke dyktige aktører
innen næringsliv, sport og kultur som
hevder seg internasjonalt»

vs.

«Det er typisk norsk å være god!»

«De andre partiene kopierer vår politikk, når de bruker frihetsbegrepet i sin argumentasjon»

VS.

«De stjeler våre klær mens vi bader»

«Regjeringens politikk er
usolidarisk og urettferdig»

eller

**«Det er som om foreldre
hadde tatt med seg barna på
tur og latt barna bære de
tyngste sekkene»**

En god historie konkretiserer budskapet ditt

En historie fungerer som et eksempel

Den kan gjerne være personlig, men skal illustrere poenget

Det er forskjell på en historie og et minne

Hvor kan man lete
etter historier?

Relasjoner

Hendelser

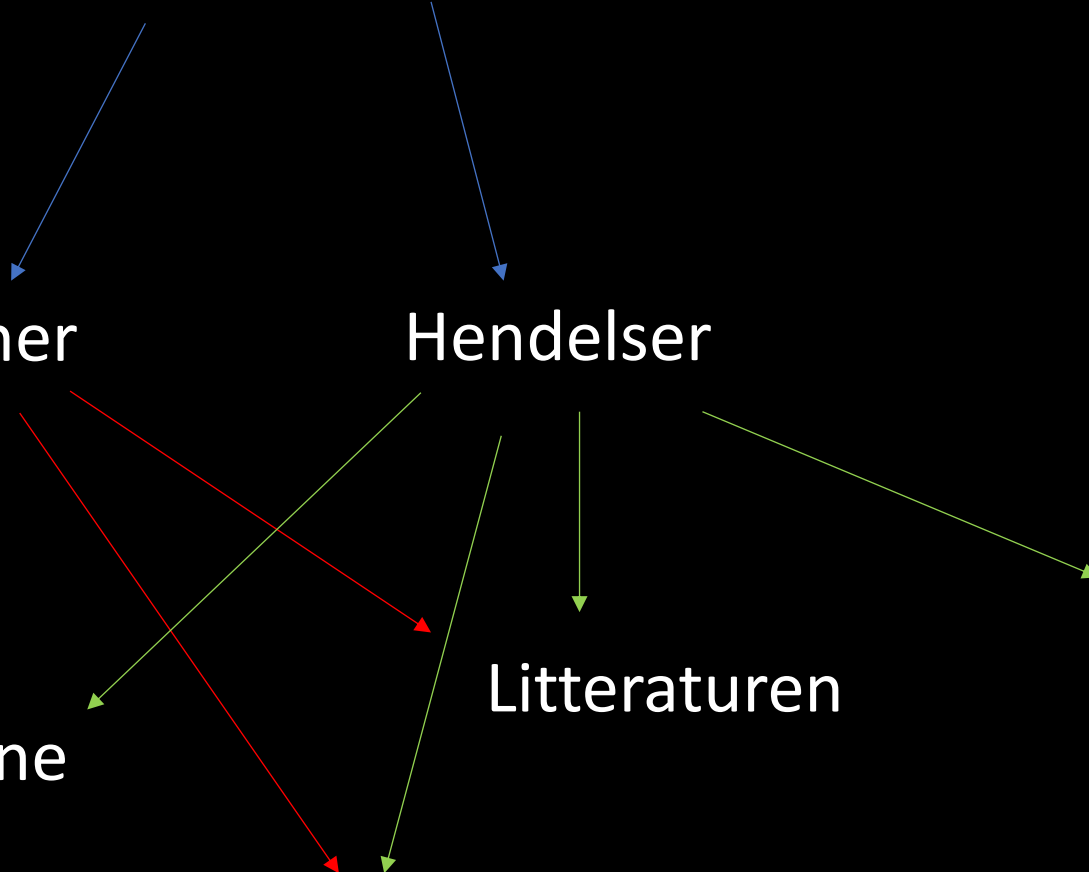
Personlige
relasjoner

Nyhetene

Litteraturen

I sitt eget liv

Historien

Historier
=
Eksempler
=
Argumenter

Retoriske figurer til hverdagsbruk

Trepunktsliste

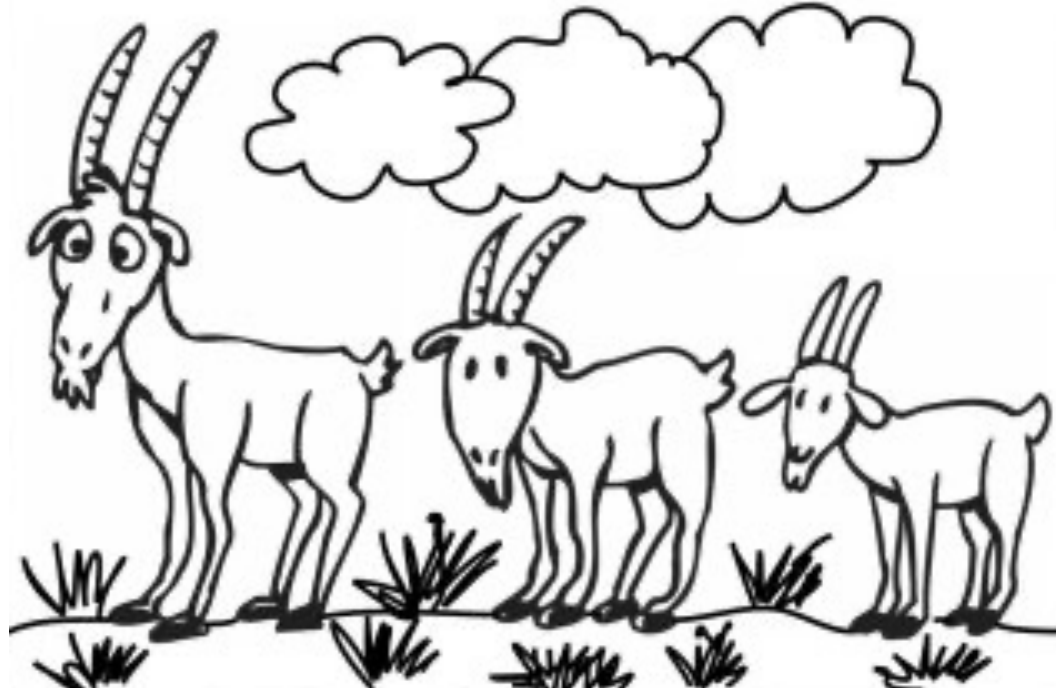
Gjentakelse

Kontrast

Trepunktliste:

Never in the field of human conflict, has so much been owed
by so many to so few (W. Churchill)

Soviet marxism is ideologically, politically and morally bankrupt. (M. Thatcher)

Gjentagelser

Anafor:

Vi ser det de ansatte ser.

Vi ser det pasientene ser.

Vi ser at det nå er skåret til beinet mange steder.

(Jonas Gahr Støres 1. mai-tale 2018)

Kontrast (Antitese):

*Hvis forskjellene øker i dag,
får vi et kaldere samfunn i morgen.*

*It can't be wrong,
when it feels so right.*

*«Dette er ikke tiden for jeg,
dette er tiden for vi»*

Kombinasjoner er også lov

Tony Blair:

“Ask me my three main priorities for government, and I tell you: education, education and education”

Gåte-struktur (question-response) + trepunkttsliste + repetisjon

= applaus!

Fremfør riktig

Kroppsspråk

Få blikkontakt og varier hvem du ser på.

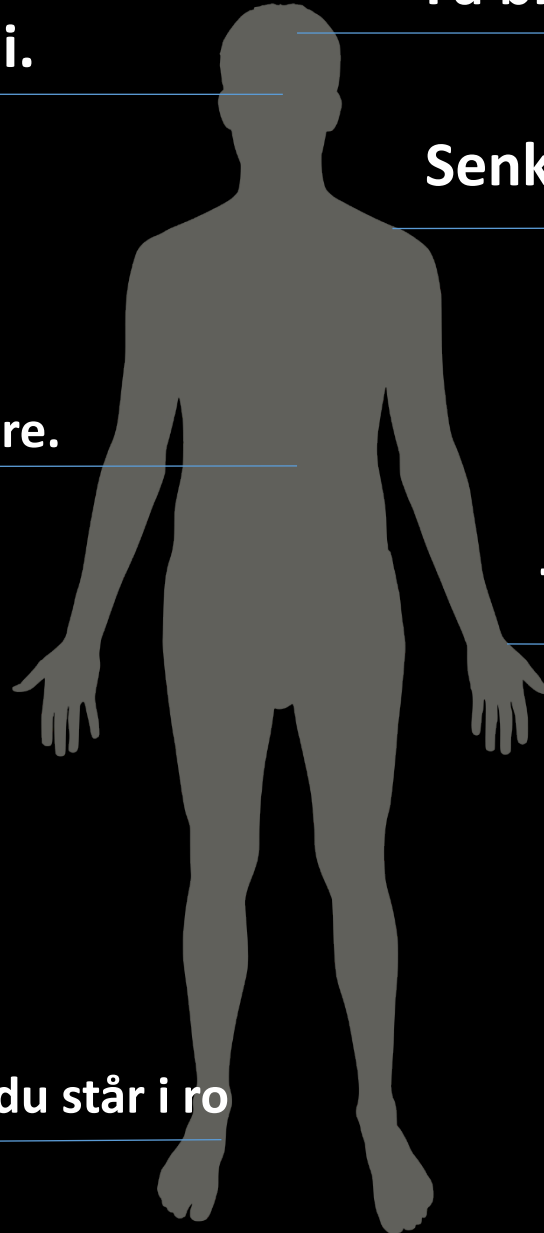
Tenk over tempoet du snakker i.

Senk skuldrene, og stå rett i ryggen.

Pust med magen. Det gjør stemmen sterkere.

Tenk på hvor du har hendene

Beveg deg gjerne rundt, men stå stille når du står i ro

Tenk
muntlig

Søstra mi
har stått på venteliste
i 17 år
Ho går å venta
på å bli
så dårlig
at hun får **''lov''** å motta et nytt organ.
veien
mot å bli **''syk nok''**
er ikke vakker.
Hun mister
Følelsene
I hendene

Men
hun er fortsatt ikke syk nok.
Blant 500 personer,
er ikke hun
en av de 107
som trenger det mest.

(pause)

Ville du takket ja
til et nytt organ
om det kunne reddet livet ditt?
Ikke vent

Et godt manus er muntlig,
ikke tekstlig.

Er dette en industri du vil finansiere?

Er dette en industri du vil stille deg bak?

Eller

Er dette en industri vi alle bør kjempe mot?

Skal et klesplagg virkelig være viktigere enn dyremishandling?

I januar i år la regjeringen frem et ønske om at pelsdyrnæring i Norge skal bli ulovlig

Det er bra.

Men det er ikke nok.

I disse vintertider er det mange som velger å ta på seg en jakke av merket Canada Goose. Disse jakkene er imidlertid ikke uproblematisk. I jakken benyttes en type gåsefjær, som høstes ved at gjessene blir flådd levende. Pelsen i jakken er heller ikke uten problemer. Det benyttes vanligvis fellefangst, og i Canada bruker man ofte fotsaks, noe som er ulovlig i Norge. Dette er spesielt inhumant i tilfeller hvor fellene ikke sjekkes daglig, og dyr lider og i enkelt tilfeller gnager eller vrir av seg beinet for å komme løs.

Fjærene i foret kommer fra en gås som har blitt flådd levende
Pelsen rundt hetten kommer fra en prærieulv
Som har blitt fanget med fotsaks i Canada
En fotsaks er en felle med to metalldeler
To spisse tenner som klapper sammen rundt foten til dyret
Fellene sjekkes ikke daglig
Så et fanget dyr pines i dagesvis
Noen
Tygger av seg beinet for å rømme
Det er en grunn til at fotsaks er ulovlig i Norge

Fjærene i foret kommer fra en gås / / som har blitt flådd levende

Pelsen rundt hetten / kommer fra en prærieulv / /

Som har blitt fanget med fotsaks i Canada / /

(**sakte**) En fotsaks / er en felle med to metalleder

(**sakte, forsiktig**) To spisse tenner / som klapper sammen rundt foten til dyret / /

(**vanlig**) Fellene / sjekkes ikke daglig

Så et fanget dyr / pines i **dagesvis**

Noen / /

Tygger av seg **beinet** for å rømme

(sterkere, dra på litt) Det er en **grunn** til at fotsaks er **ulovlig** i Norge

Når du sitter der med manuset, kan du vurdere å:

- Ta bort ord.
- Legge inn pauser
- Kutte mengden poenger

Lag et manus som fungerer for deg, det er din tale

- Tenk over hva du vil gjøre/oppnå
- Finn mange argumenter, men behold kun de sterkeste
- Jobb med språket. Finn eksempler og historier
- Har du husket trepunktstlister? Kontraster? Gjentakelser?
- Jobb godt med manuset – gjør det muntlig og til noe som lar deg fremføre bra
- Tenk over stemmebruk, blikk, pauser, kroppsspråk og intensitet i fremføring..
Øv deg!

Hvem lykkes?

De som har tydelige og helhetlige budskap

De som bruker få, men sterke argumenter

De som forteller historier med tydelige poenger

De som snakker konkret og levende

En mini-oppgave!

Øvelse: hund og katt

Lag en 2-minutters tale
(ikke lengre!)

som argumenterer FOR
hund på årsmøtet til
katteeiernes landsforbund
(fiendtlig innstilt
publikum)

Broen: Lag en bro til publikum – vis at du vil dem vel, at dere egentlig er ganske like

Bærtur: Skriv ned så mange argumenter som mulig

Seierspallen: Velg ut de tre beste argumentene

Vaksinen: Finn motpartens beste argument, og gjendriv det på dine premisser

Slå med halen: Gjenta det viktigste– ha en klar oppfordring til handling, eller noe folk bør mene – og slå med halen for å signalisere at talen er slutt, og at folk skal klappe.

Hersketeknikker og
andre slø manøvre

«Ikke vær så sår, fru Huitfeldt»

Hårek Elvenes (H) til Anniken Huitfeldt (AP), politisk kvarter 2016

[https://www.nrk.no/video/d
u-var-ni-aar-da-jeg-begynte-
i-denne-businessen_268908](https://www.nrk.no/video/d
u-var-ni-aar-da-jeg-begynte-
i-denne-businessen_268908)

«I tell you, altså. Du var ni år da jeg
begynte i denne businessen»

Skipsreder Herbjørn Hanson til
skattedirektøren

«Og du var ikke født en gang. Jeg
har holdt på med dette siden 1974,
jeg»

Skipsreder Herbjørn Hanson til
Truls Wickholm (Ap)

De gode gamle hersketeknikkene

- **Usynliggjøring** (f.eks: Ingen reaksjon på det du sa på møtet. Møtet bare fortsetter etter ditt innlegg)
- **Latterliggjøring** (Du har vært på konferanse og fått faglig input, men blir møtt med «ahh, dere var på spatur? Høhø» når du prøver å fortelle noe du lærte)
- **Tilbakeholdelse** av informasjon
- **Fordømmelse** uansett hva du gjør (småbarnsmødre er egoistiske hvis de ønsker en karriere, men er de hjemme blir de anklaget for å ikke bidra ordentlig til samfunnet)
- Påføring av **skyld og skam** (Det er din feil om du ikke opplever møtene som inkluderende eller nyttige...)

Et par andre varianter

- Å bli omdefinert: «Her virker det som du har misforstått litt... Det du nok forsøker å si, er at...»
- Å bli utdefinert: «Er du sikker på at dette ikke handler om deg?», «Her på bygget er omgangstonen tøff, det har den alltid vært!»

Hvordan møte hersketeknikker?

Ikke møt dem. Bare hersk.

Påpek hersketeknikken

Grav i bruken av hersketeknikk. Spør hvorfor de velger å gå dit.

En kombinasjon?

TRE KNEP POLITIKERE BRUKER

#1: Motivspekulasjon – kjip tankelesing

Venstresiden vil øke skattene på næringsdrivende og selskaper

Motivspekulasjon: Venstresiden er misunnelige... de takler ikke at noen lykkes og blir rike

Høyresiden vil senke skattene for næringsdrivende og selskaper

Motivspekulasjon: Høyresiden ønsker å gjøre de rike rikere, og driter i de fattige

Motivspekulasjon
Spekulerer i motstanderens
motiver

#2: Stråmann

Parti A vil senke skattenivået

Stråmann: PARTI A VIL ØDELEGGE
HELE VELFERDSSTATEN!!!

#3: Forskyvning:

Tidsforskyvning: Fra fortid til nåtid, fra nåtid til fortid, eller nåtid til fremtid, og så videre:

- *Når er grøten klar?*
- *Det har blitt laget mye grøt før, og mye grøt skal lages i fremtiden ...*

Aktørforskyvning: Å svare som noen andre enn den som spørres, gjerne ved et rollebytte

- *Sjef, vi har ikke fått lønn på tre måneder! Vi har bare råd til havregrøt!*
- *Som forelder vet jeg hvor vanskelig det kan være når barnet vil ha pannekaker, men man bare har grøt ...*

Nivåforskyvning: Å svare på noe konkret med noe abstrakt, og omvendt:

- *Du sa du skulle ta oppvasken, men her flyter det med ekle grøtboller! Hva skjedde?*
- *Det dette egentlig handler om, er hvordan man skaper et hjem som gir rom for at enkeltmennesket får forfølge sin egen lykke, noe som er veldig viktig for meg. Én viktig faktor for dette er renslighet på kjøkken, og en annen veldig viktig komponent er støvsuging. Dette er grunnen til at jeg har satset på støvsuging, hver dag siden vi flyttet inn her*

Tid/tema-forskyvning (fortid): Vi har hatt et godt møte

Tid/tema-forskyvning (fremtid): Vi skal drive en god valgkamp til høsten

Tidsforskyvning til fortid: Vi har drøftet

Forskyvning fra handling til generell hensikt: «Vi er, har alltid vært,
og kommer alltid til å være billistenes parti», Vi skal fortsette å være bilistenes parti.

Sylvi Listhaug:

Det jeg registrerer er at Hareide og mange andre politikere bruken tida si på, det er å sleike disse her opp etter ryggen, istedenfor å konfrontere folk med ekstreme holdninger.

(Stråmann)

Journalist:

Mener du at Knut Arild Hareide sleiker imamer opp etter ryggen?

Sylvi Listhaug:

Nei, men jeg har i hvert fall ikke registrert at man har gått aktivt til verks når man deler scene med kanskje personer som har ekstreme meninger og konfronterer dem med den type holdninger. Det synes jeg man bør begynne med, og det bør være flere enn meg som gjør det.

(modifisering etter angrep, uklart generaliserende «man»)

Generelle råd mot slik:

- Hent det inn: «Men nå snakket vi jo om hva vi skulle gjøre NÅ...»
 - Varianter av «Jeg fikk ikke helt svar på det jeg lurte på» / «en gang til, kan du oppklare dette for meg...»
 - Nå synes jeg du argumenterer mot noe jeg aldri har sagt eller ment
 - For å oppklare, så er min intensjon her å...
-
- Forbered deg! Lær deg fakta og kartlegg de andres ståsted. Da blir det enklere for deg å styre premissene
 - Blir du møtt med «i min erfaring»? Anerkjenn erfaringen, men si at du har andre opplevelser og annen kunnskap
 - Spør hvor noen har visse inntrykk fra, snu bevisbyrden. Ikke la deg lure til å bekrefte et forvrengt verdensbilde.

Takk for
oppmerksomheten!